

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az új csendőrségi Szolgálati Utasítás

(Folytatás.)

A lóhátan teljesített szolgálatra vonatkozó határozványok a jelenleg is érvényben levő Különleges Határozványokkal megegyeznek, azzal az eltéréssel, hogy lakatlan területeknek vagy útvonalaknak ügetésben való portyázása is meg van engedve.

A csendőr úgy télen, mint nyáron napi 6 szolgálati órát teljesít. Ehhez számítandó még napi két órai oktatáson való részvétel, ami szintén szolgálati órának számít. Az őrsparancsnok által teljesítendő szolgálati óraszám az őrs tényleges létszáma szerint különböző, 6—11 főnyi létszámmal bíró őrsökön az őrsparancsnok napi 4 órát, 12—25 főnyi létszám mellett pedig napi 3 órát teljesít. 12 főnél nagyobb őrsökön az őrsparancsnok-helyettes is csak napi 5 szolgálati órát teljesít.

Hét főnél nagyobb nőtlen létszámmal bíró oly őrsökön, amelyeken az élelmiszer beszerzése különös nehézségekbe ütközik, a vármegyei parancsnokság a gazdálkodásvezetőnek megengedheti, hogy napi 5 órát teljesítsen. 16 főnél nagyobb tényleges létszámmal bíró őrsökön szükség esetén a vármegyei parancsnokság engedélyével egy irodavezető alkalmazható, akinek a vármegyei csendőrsparancsnokság felátása szerint órakedvezményt engedélyezhet, esetleg a külszolgálat alól egészen fel is mentheti. Ebben a beosztásban azonban ugyanazt a csendőrt hat hónapnál hosszabb ideig nem szabad meghagyni.

Szolgálati óráként minden külszolgálat és fegyveres belszolgálat (pl. fogolyörzés) valamint oktatás után az abban eltöltött egész időt, különleges (polgári ruhában teljesített) szolgálat és szigorú készség után az abban eltöltött idő felét, kerületi és vármegyei csendőrsparancsnokság székhelyén, továbbá 15 főnyi vagy ennél nagyobb tényleges létszámmal bíró őrsökön minden 24 órás napos (eddig ügyleti) szolgálat után 6 óra, nem közbiztonsági jellegű szolgálatok (kihallgatás, felvételezés stb.) után pedig minden 24 órára annyi óra számítható fel, ahány az illető csendőr részére egy napra előírva van.

Pihenő kétféle van: kis- és nagypihenő. Az előbbi 10 perctől 3 óráig, az utóbbi 3—6 óráig terjed.

A kispihenő helyét és idejét a járőrvezető határozza meg, a nagypihenőt az őrsparancsnok írja elő. Huszonkét órától három óráig pihenőt tartani nem szabad. A szolgálatból bevonult járőrök tagjai — ha a szolgálat érdeke megengedi — a foglalkozás, illetve újabb kivезénylés alól lehetőleg úgy mentendők fel, hogy 6 óráig terjedt szolgálat után 2 óra, 6—16 óráig terjedt szolgálat után 4 óra, 16—24 óráig terjedt szolgálat után 6 óra és 24 órán túl terjedt szolgálat után 8 óra tisztogatásra és pihenésre rendelkezésükre álljon.

Ellenőrzésre elsősorban az őrsparancsnok hivatott, 12 főnél nagyobb tényleges létszámmal bíró őrsökön azonban az ellenőrzést az őrsparancsnok és helyettese közösen is teljesíthetik. Az, hogy az őrsparancsnoknak havonta hány ellenőrzést kell teljesítenie, előírva nincsen, csupán általános tájékoztató végett van megemlítve, hogy 9 főnyi tényleges létszámig havonta legalább 4, 12—15 főnyi létszámig legalább 6 és 15 főnyi létszámon felül legalább 8 külszolgálati ellenőrzést teljesítendő, melynek fele lehetőleg nappali és fele éjjeli ellenőrzés legyen.

Minden csendőrségi feljebbvaló és előljáró jogosult bármely csendőr járőrt, amellyel találkozik, az őrzési lap alapján bárhol és bármikor ellenőrizni.

Az ellenőrzés megkönnyítése végett az őrsparancsnok a járőrvezetőknek elrendelheti, hogy községek vagy tereptárgyak leportyázása alkalmával nevüket, a járőr számát és nevét, valamint megjelenésük idejét egyes előre megbeszélte helyeken levő alkalmas tárgyakra (kő, lehántott fa stb.) jegyezzék fel. A feljegyzések alkalmas helyen eldugott jegyzékkönyvecsékbe is eszközölhetők.

Az ellenőrzés megtörténtét az ellenőrző az őrzési lapon mindjárt az ellenőrzés alkalmával igazolni tartozik. Ha ez bármi ok miatt (sötét, eső stb.) nem volt lehetséges, úgy az ellenőrző a járőrvezetőnek rendeli el, hogy az ellenőrzés megtörténtét az őrzési lapra feljegyezze; ezen bejegyzést azonban az ellenőrző a járőr bevonulása után szintén aláírni tartozik.

Az őrsparancsnoknak, illetve távollétében az őrsparancsnok-helyettesnek meg van engedve, hogy — ha a szolgálat hátránya nélkül lehetséges — az otthon maradt legénység ellenőrzése végett az előírt időnél hamarabb is bármikor bevonuljon.

Az ötödik fejezet a csendőr jogait és az azok mikénti gyakorlására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

A csendőr jogai: 1. igazoltatás, 2. figyelmeztetés, 3. kikérdezés, 4. feljelentés, 5. elővezetés, 6. elfogás, 7. házkutatás és személymotoszás, 8. tárgyak

örizetbe vétele, 9. megbilincselés, 10. kényszerítő eszközök alkalmazása és 11. fegyverhasználat.

A csendőr minden szolgálati működését a szolgálatilag való fellépésnek kell megelőznie. Szolgálati fellépések alkalmával a csendőr fegyverét „sulyba” veszi, míg járőrtársa szintén sulyba vett fegyverrel attól az egyéntől, akivel szemben a járőr fellépett, oldalt áll fel, hogy járőrvezetőjét megtámadtatása esetén azonnal védeni tudja. „Kész” helyzetbe csak akkor kell a csendőrnek fegyverét vennie, ha azt az utasítás kifejezetten előírja, vagy ha különös elővigyázat látszik szükségesnek; ily esetekben a fegyvernek „kész” helyzetbe vételével egyidejűleg egy töltényt is fel kell adni, a fegyvert azonban véletlen elsülés ellen a zárócsapó jobbra fordításával azonnal biztosítani kell. Veszélyes gonosztevőkkel, továbbá orvvadászokkal szemben való fellépés alkalmával a fegyvernek „cél”-ba vétele is meg van engedve.

A szolgálatilag fellépő csendőrt szolgálóti egyenruhája igazolja, szolgálati fellépése előtt tehát magát igazolni nem köteles, a szolgálati ténykedés befejezte után azonban előírt igazolványát kívánatra előmutatni tartozik.

A csendőr jogosult bárkit, akit személyesen nem ismer, személyazonosságának igazolására még abban az esetben is felszólítani, ha az illetőt valamely konkrét bűncselekmény gyanúja nem is terheli.

„A törvény nevében” szavakat a csendőrnek csak akkor kell használnia, ha fellépésének vagy valamely rendelkezésének nagyobb nyomatékot akar adni.

„Kényszerítő eszköz” alatt erőszakos kézrátétel útján való megfogás, eltávolítás, valaminek cselekvésére vagy valaminek abbaahagyására való kényszerítés értendő. Kényszerítő eszközöket a csendőrnek csak akkor szabad alkalmaznia, ha az ellenállás leküzdésére a fegyverhasználat még nem lenne indokolt, a bilincs alkalmazása pedig nem lehetséges. Oly esetekben, midőn az egy harmadik személy életének, testi épségének, vagy vagyonának azonnali megmentése végett szükséges, továbbá verekedéseknél, a verekedőknek másként nem eszközölhető szétválasztása végett kivételesen meg van engedve, hogy a kard markolata vagy a fegyver tusa ütésre vagy lökésre használtassék.

A szolgálatban álló csendőr fegyverét mindenki ellen használni köteles:

1. Ha valaki a csendőrt erőszakosan megsérti, vagy őt támadással veszélyesen fenyegeti;

2. ha a fegyverhasználat másnak élete, testi épsége vagy vagyona ellen intézett, azt nagy mérvben veszélyeztető és másként el nem hárítható jogellenes támadás elhárítására szükséges;

3. ha egy fegyverzett gonosztevő vagy alapos gyanúval terhelt egyén a fegyverhasználattal fenyegető előzetes felszólítás dacára fegyverét le nem teszi vagy védett helyzetéből előjönni vonakodik;

4. oly ellenállás leküzdésére, amely a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára a csendőr valamely fontos és halaszthatatlan szolgálati ténykedésének megakadályozását célozza, ha az ellenállás másként, mint fegyverhasználattal le nem győzhető;

5. ha valamely elfogott vagy elfogandó veszé-

lyes gonosztevő menekül, a fegyverhasználattal fenyegető rakírtás dacára meg nem áll és feltartóztatására más mód nincsen;

6. ha valamely néptömeg, amelynek feloszlátása az illetékes hatósági személy által elrendeltett vagy a közbiztonság helyreállítása vagy megővése szempontjából szükségesnek látszik, a szétoszlásra való felhívás, illetve a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára fel nem oszlik és a feloszlátás másként, mint fegyverhasználat útján nem lehetséges;

7. ha valaki különleges viszonyok között magát gyanússá teszi és a felhívásra kielégítő válasz nélkül elszalad.

A tervezet ezen fegyverhasználati jogot igen részletesen magyarázza.

A tervezet VI. fejezete a megelőző szolgálatot általában és annak egyes teendőit tárgyalja. Ide tartozik a nyilvántartások vezetése, gyanús egyének és szokásos bűntettesek megfigyelése, korcsmák és gyanús helyek ellenőrzése, cigányok felügyelése, népgyűlések, vásárok, búcsúk ellenőrzése, vadászat és halászat ellenőrzése, a vasút- és hajóügyi szolgálat stb. Az ezen szolgálatokra vonatkozó rendelkezések a jelenleg érvényben álló rendelkezésekkel lényegükben megegyeznek.

A VII. fejezet a nyomozó szolgálatot szabályozza. Mindenekelőtt felsorolja a Bűnvádi Perrendtartásnak a csendőrt érdeklő legfontosabb rendelkezéseit, meghatározza a bűnügyi nyomozás fogalmát és célját és egyenként felsorolja mindazon hatóságokat és közegeket, akik, illetve amelyek bűnügyi nyomozások teljesítésére hivatva vannak. Általános útmutatást ad a csendőrnek a nyomozás mikénti végrehajtására, hangsúlyozva mindazokat az erkölcsi és szellemi követelményeket, amelyeket a nyomozó csendőrrel szemben támasztani kell. Különösen fontos, hogy a csendőr — gyakorlati tapasztalatai mellett — a nyomozás elméleti ismereteit is minél tökéletesebben elsajátítsa.

Az egyes nyomozó cselekmények mikénti foganatosítására vonatkozólag — miután azok a Bűnvádi Perrendtartásnak alapszának — a tervezet a jelenlegi utasítással szemben érdemi módosításokat nem tartalmaz.

A nyomozó csendőr által őrizetbe veendőek mindazok a tárgyak, amelyekkel bűncselekmény követtetett el: amelyek büntetendő cselekmény folytán jöttek létre: amelyeknek birtoklása, használata vagy terjesztése tiltva van: amelyek a bűncselekmény színhelyén vagy a gyanúsítottnál találattak: amelyek senkinek sincsenek birtokában, illetve birtalatában: amelyeket mint bűnjelkeket vagy nyomravezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak és végül, amelyek a csendőrség által elfogandó, elővezetendő vagy őrzendő egyén közvetlen birtalatában találattak.

A büntettekről és vétségekről szóló bűnvádi feljelentéseket a következő címszavak szerint kell összeállítani:

a) Az eljárás alapja alatt jelentendő, hogy a feljelentés hivatalból, magánindítványra vagy felhívásra tétetik-e.

b) Tényállás alatt az egész bűncselekmény lefolyását kell leírni időrendi sorrendben úgy, amint azt a csendőr megállapította:

c) Sértett alatt a sértett,

d) gyanúsított alatt a gyanúsított és

e) tanuk alatt a tanuk előadása tárgyalandó, harmadik személyben.

f) Megjegyzés alatt a csendőr által megállapított bizonyítékokat, a csendőr véleményét vagy személyes tapasztalatát, a nyomozás folyamán eszközölt elfogásokat, elővezetéseket, megbilincselést stb. és végül minden olyan eljárást vagy ténykedést kell jelenteni, amelyet a csendőr bármilyen indokból a szabálytól eltérően foganatosított.

g) Bűnjelke alatt az őrizetbe vett bűnjelke sorolándók fel és végül

h) Nyomozta alatt a nyomozást eszközölt csendőrök és az alkalmazott polgári tanuk neveit kell jelenteni.

Ha valamelyik címszó alatt jelentenivaló nincsen, úgy a címszót egészen el kell hagyni.

Kihágásokról a feljelentéseket úgy kell szerkeszteni, mint eddig.

A VIII. fejezet a megelőző és nyomozó szolgálat egyes különleges eseteit sorolja fel. Ezek közé tartozik az ú. n. „Különleges szolgálat”, vagyis a polgári ruhában teljesített megfigyelő és nyomozó szolgálat is.

A nyomozás érdeke néha oly megfigyelések teljesítését vagy oly adatok, bizonyítékok és támpontok feltűnése nélküli megszerzését teszi szükségessé, melyeknek megszerzésére a csendőr egyenruhájának feltűnése miatt nem képes. Az egyenruhában nyomozó csendőr ilyenkor a különleges szolgálat segítségét veheti igénybe.

A tervezet szerint minden csendőrkerületi parancsnokság székhelyén egy ú. n. „nyomozó szakasz” fog felállítani, amelynek tagjai a kerületi parancsnokság külön engedélyével fel lesznek juttatva arra, hogy bizonyos esetekben polgári ruhában nyomozniuk. Ha tehát valamelyik őrsnek ily polgári ruhás csendőrökre van szüksége, úgy azok kivezénylése végett rövid úton és közvetlenül a nyomozó szakaszparancsnoksághoz kell fordulnia.

A nyomozó szakaszba, melynek létszáma a kerület összlétszámának 2%-ánál nagyobb nem lehet, csakis olyan csendőröket szabad bevezényelni, akik kifogástalan magaviselet, kellő komolyság, feltétlen megbízhatóság és kiváló nyomozási képesség mellett legalább három évig közbiztonsági szolgálatot teljesítettek.

A különleges szolgálat célja nem az, hogy egyes bűncselekmények kizárólag polgári ruhás csendőrök által önállóan nyomoztassanak, hanem az, hogy a polgári ruhás csendőrök szükség esetén egyenruhában nyomozó bajtársaiknak rendelkezésre álljanak és hogy a bűncselekmény kiderítése tervezett együttműködésük által biztosítva legyen. A polgári ruhás csendőrök a nyomozást egyenruhában vezető csendőregyénnek mindig alá vannak rendelve.

Különleges szolgálathoz mindig legalább két csendőrt kell kivezényelni, kik egy járőrt képeznek; az idősebbik csendőr a járőrvezető, aki a szolgálat szabályszerű végrehajtásáért felelős. A különleges szolgálathoz vezényelt csendőrök egy „őrzési lap”-szerű naplóval láttatnak el, amelyben egész tevékenységükről, az elért eredményről, valamint az igénybevevő szolgálati órák mikénti felhasználásáról

ról részletesen be kell számolniuk. A különleges szolgálatban álló csendőröknek kitévüket elárulniok vagy nyomozó cselekményeket önállóan foganatosítaniok nem szabad. A polgári ruhában nyomozó csendőr munkája ugyanis csak akkor és addig lehet eredményes, amíg kitévét titokban tudja tartani. Ha a nyomozó kitéve ismeretes, akkor mind egy, hogy egyenruhában, vagy polgári ruhában van-e, sőt a polgári ruhában nyomozó csendőr egyenruhás bajtársával szemben ilyenkor még hátrányban is van, mert nélkülözi azt a morális hatást, amelyet az egyenruha általában gyakorol. A polgári ruhás csendőrré tehát csak ott és csak addig van szükség, ahol és amíg feltűnése nélkül kell vagy lehet egyes megfigyeléseket teljesítenie, vagy adatokat gyűjtenie, míg a nyomozás azon szakában, amikor a nyomozó kitévét el nem titkolhatja (pl. kikérdezések, házkutatások stb. alkalmával) a csendőrt a nyomozásban, ismereteinek, tapasztalatainak, leleményességének értékesítésében, a gyanúsítottak és tanuk ügyes kikérdezésében stb. egyenruhájára nem akadályozza.

A továbbiakban részletesen szabályozza a tervezet az átkutatások (razziák) mikénti megtartását. Elvként van kimondva, hogy a razzia csak akkor lehet eredményes, ha az nagyobb erővel és előre kidolgozott terv szerint történik. Az átkutatói tervezetet a járásparancsnok állítja össze, az átkutatást szükség esetén a vármegyei csendőrpáncsnokság rendeli el.

A helyi rendészeti ügyekben való eljárást, a területen kivüliséget, konzuli személyes mentességet vagy mentelmi jogot élvezőkkel, fiatalokrukkal és katonai egyénnel szemben követendő eljárást, az elemi csapások esetén való magatartást és a rendkívüli események bejelentését a tervezet nagyjában a jelenlegi utasításban foglaltak szerint szabályozza, kisebb, a lényegét nem érintő módosításokkal. A tervezetnek egy rendkívül könnyen áttekinthető függelékéből azonnal meg lehet állapítani, hogy mely rendkívüli eseményeket hova és milyen úton kell bejelenteni.

(Folytatjuk.)

—♦—

Önfegyelem

Irta: BENEDEK MIHÁLY főhadnagy

Mi a fegyelem? Ha ezt a kérdést így feladom, akkor bizonyára minden próbacsendőrk gondolkodás nélkül a Szolgálati Szabályzat gyönyörű meghatározásával azt fogja felelni, hogy: „A fegyelem a függetlennek, rendnek és kötelességérzetnek összefoglalása”. Ha azonban erre azt találnánk kérdezní, hogy mi az önfegyelem, akkor, azt hiszem, kevés csendőrt találnánk, aki azt ilyen röviden és ilyen szépen meg tudná határozni.

„Idem per idem definiri non potest” mondja a latin, vagyis, hogy egy fogalmat önmagával meghatározni nem lehet és én mégsem találok jobb meghatározást az önfegyelem fogalmára mint azt, hogy: „Az önfegyelem: fegyelem — önmagunkkal szemben”.

A fegyelem alkatelemei: az engedelmisség, rend és kötelességérzet nem mindig az emberi természetből folyó tulajdonságok. Az ember a maga

természetességében az ösztönök, nyers indulatok és vágyak vulkánja, amelyet sokszor bizony csak nagyon nehezen lehet megfékezni és a magunk szolgálatába hajtani. Az egyén érdekével szemben az összesség érdekét szolgáló katonai fegyelem azonban kérlelhetetlen szigorúsággal követeli mind a hármát: az engedelmességet, rendet és kötelességtudást és megtorlással sújt mindenkit, aki ösztönös vágyainak engedve magát alóla kivonni igyekszik.

Annak a csendőrnöknek, akinek fegyelmezettsége a büntetés előtt való sunyi meghunyászkodásnál tovább nem terjed, aki csak azért engedelmeskedik, azért tart rendet és azért teljesíti a kötelességet, mert kényszerítve van rá, aki azonban minden alkalmat megragad arra, hogy magát a fegyelem képzelt béklyóiból kiszabadítsa, annak a csendőrnöknek a fegyelem valóban béklyó, nyög és teher, amely egész életét megkeseríti, mert szüntelen harcra készíti önmagának rakoncátlan természetével. Ez a fegyelem — bármiként nyilatkozzék is külsőleg — nem fegyelem, hanem csak a helyzettel való megalkuvás, amelynek erkölcsi-értéke és a közre haszna nincsen.

Az igazi fegyelemnek nem kényszeren, hanem meggyőződésen kell alapulnia. A fegyelem által szolgált magasabb érdekek felismerése, a függés és engedelmisség elkerülhetetlen szükségességének mély tudata, a rendnek önmagáért való szeretete, kötelességeink önkéntes felismerése és tudata, önmagunk megbecsülésével párosulva: ez az igazi fegyelem. Ez a fegyelem nem nyög, nem teher, hanem erkölcsi érték, mely erőt ad a létért való küzdelemben és amely erkölcsileg magasan kiemel, mert indokában önzetlen és céljában ideális.

Az a csendőr, aki nem azért engedelmeskedik előljárójának, mert kötelezve van rá, hanem, mert ő akar engedelmeskedni, aki nem azért tart rendet, mert megvizsgálják, hanem, mert ő akar rendet tartani, aki kötelességét nem azért teljesíti, hogy a büntetést elkerülje, hanem mert akarja teljesíteni, annak a katonai fegyelem soha egy kellemetlen percet nem okoz, az egy egész életet át elszolgál anélkül, hogy előljárói részéről egyebet tapasztalt volna, mint dicsőítést és elismerést.

Akarni azonban nem mindenki tud: azt meg kell tanulni. És ha megtanultunk akarni, azaz önmagunknak parancsolni, akkor megvan az alapfeltételünk ahhoz, hogy megtanuljunk önmagunknak — engedelmeskedni is. Ez az önfegyelem.

Az embert az állattól magasabb értelme és szabad akarata különbözteti meg — persze csak azt az embert, aki értelmével és akaratával élni is tud. Az állat életét az ösztön, az ember életét az értelemmel párosult akarat irányítja.

Ezt a különbséget egy példával igyekszem megvilágítani. Ha a kifáradt, felhevült ló jégáldag vízhez jut, azonnal nagyot iszik belőle, mert szomjas és a jégáldag víz jól esik neki; értelme, amely őt a fenyegető veszélyre figyelmeztetné, akarata, amellyel szomjaságán uralkodni tudna, nincsen, tehát tudógyulladást kap és elpusztul. A felhevült ember uralkodni tud magán, kinzó szomjasága dacára sem iszik addig, amíg le nem hült, mert tudja, hogy az vesztét jelentené. Ez is önfegyelem.

Igen ám, de hány ember hal meg tudógyulla-

dásban azért, mert nem cselekedett másként, mint ahogy az én példának felhozott lovam cselekedett? Hány ember fizetett ilyen esetben az életével azért, mert nem tudott önmagának parancsolni és engedelmeskedni? Az ilyen ember életében is áldozata és rabja önmagának, mert életét és cselekedeteit vágyai és ösztönei és nem akarata irányítják.

Már pedig az önfegyelmet ilyen kis — mondjuk — előgyakorlatokon kell kezdeni. Természetes, hogy mint minden kezdet, ez a kezdet is nehéz, mert az ész és az akarat bizony sokszor véreséget szenved az ösztönös vágyakkal szemben és akiben nincsen meg az elhatározás, erő és kitartás, az vesztiesen kerül ki a harcból. De minden nehézséget bőven kárpótolni fog az a tudat, hogy uraivá lettünk önmagunknak, mert amilyen erő a fegyelem a társadalom szolgálatában, épen olyan erő az az egyén szolgálatában is, aki azt a maga életébe beleviszi.

Hány embert ismerünk, aki rabja a kártyának, alkoholnak, aki tudja, hogy mértéktelen szenvedélye menthetetlenül az erkölcsi, anyagi és fizikai romlásba sodorja, mégsem képes urrá lenni felette, mert nincsen akarata és nem tud önmagának sem parancsolni, sem engedelmeskedni. Hány szenvedélyes dohányos van, aki az orvos komoly intelmé dacára sem képes a maga napi harminc cigarettáját tizenötötre leszállítani, nem is beszélve arról, hogy a dohányzásról teljesen lemondani tudna.

Ki ne lett volna már abban a helyzetben, hogy este elhatározta, hogy reggel — mondjuk — hat órákor fel fog kelni, de mikor a felkelés ideje eljött, még öt vagy tíz percet rátoldott a heverésre, mert az jól esett. Vagy kivel ne történt volna már meg, hogy egy levélnek előre elhatározott megírását másnapra és ismét másnapra halasztotta azért, mert a levélírást unta, vagy az arra szánt időt inkább szórakozásra fordította. És melyik csendőr nem esett már abba a kísértésbe, hogy pl. szolgálatból bevonulva szerelvényének tisztogatását — fáradságára való hivatkozással — későbbre halassza, haesak őrsparancsnoka a háta mögött nem állott? És hányan vannak, akik ezt a kényelmeskedést szolgálatukba is beleviszik s annak palástolása végett huzugságra kényszerülnek.

Bizony kevesen tiltakozhatnánk ilyen vagy ezekekhez hasonló apró mulasztások ellen. Pedig azokkal kiki önmagát csalta meg, mert az ösztönös kényelemnek engedve csorbat ejtett akarateréjén. Tapasztalhattuk, hogy ha gyakran egymás után adtunk magunknak ilyen apró engedményeket, mennyire nehezünkre esett azután azokat önönmagunktól megvonni és mennyire veszítettük ellenállóképességünket mind jobban és jobban, épen úgy, mint a kezdő kártyázó vagy borívó, aki addig-addig hitegeti magát azzal, hogy: „még csak ma egyszer, ez úgysem árthat meg“, amíg ellenállóképességét és akarateréjét teljesen elvesztve szenvedélyének rabja lesz.

A fegyelmetlenség, felületesség, hanyagság, rendetlenség mind az önfegyelem hiányának következményei.

De hát miként fegyelmezzük önmagunkat?

Csakig gyakorlat és pedig kitartó gyakorlat által. Épen úgy, ahogy a test edzését is apróbb gya-

korlatokon kell kezdeni és csak fokozatosan lehet a testtel szemben nagyobb és nagyobb követelményeket támasztani, épen úgy kell kisebb gyakorlatokon kezdeni az akarat edzését is, hogy a végén azután az önmagunkkal való teljes és föltétlenül rendelkezé-ig vihessük. Föltétlenül szükséges azonban, hogy ezen gyakorlatoknál magunkkal szemben szigorúak és kérlelhetetlenül következetesek legyünk; engedményeknek, önmagunkkal való egyezkedésnek, holnapra való halogatásoknak helye nincsen.

Az akaraterő fejlesztésében legfontosabb szerepe jut előre elhatározott dolgok feltétlenül keresztülvételének. Határozzunk el olyan dolgokat, amelyekre különben kötelezve nem volnánk, de amelyek kényelmünknek bizonyos mérvű feláldozásával járnak. Határozzuk el pl., hogy naponként nem hat órákor, hanem mondjuk tíz perccel hamarabb, pontosan öt óra ötven perccel fogunk felkelni; hogy ezenfelül naponként pontosan csak kilenc cigarettát fogunk elszívni; hogy szabadidőnkben egyes magán-dolgainkat pontosan az előre meghatározott időben fogjuk elvégezni stb. Mindezekre azonban semmi-féle külső körülmény ne kényszerítsen, hanem kizárólag csak a saját akaratunk.

Az elmaradhatatlan kísértéseknek elhatározásunkra nem szabad befolyással lenniük: ellenkezőleg, azokat is akarunk edzésre kell felhasználunk. Mihelyt észre vesszük pl., hogy egy munkánk elvégzése pillanatnyilag nincsen inyünkre, „csak azért is“ neki kell fogunk és el kell végeznünk, hogy önfegyelmességünket önmagunk előtt ki-próbáljuk.

Nem szabad azonban a dolgot — különösen eleinte — túlságba vinnünk. Ne követeljünk önmagunktól természetellenes, aszkéta életet, ne sajnargassuk önmagunkat túlzott és lehetetlen követelményekkel, mert azok mihamar kifárasztanak és elkedvetlenítenek.

Mikor akaraterőnknek magánéletünkben való feltétlen érvényesítésében már kellő gyakorlatot szereztünk, akkor vigyük át azt szolgálatunkba is. Gyakoroljuk mindenekelőtt a feltétlen pontosságot, mindennek a maga idejében való elvégzését, bármily nehezünkre essék is az. Igyekezzünk, ha csak egy hajszálnyival is, de többet tenni, mint amire kötelezve vagyunk: a munkatöbblet már önfegyelmünk látható eredménye lesz. Olyan szolgálati kötelemeket, amelyeknek elvégzése különösen nehezünkre esik, megkülönböztetett pontossággal teljesítsük; a kapott parancsot ültessük át saját akaratunkba, mintha annak véghezvitele nem előljárónk akarata, hanem a mi akaratunk lenne.

Ha erre képesek leszünk, akkor elértük azt, hogy önfegyelmességünket a saját javunkra értékesíteni tudjuk. Elértük azt, hogy a fegyelmet természetünkkel tettük, hogy fegyelmezettségünk nem lesz egyfel, mint erős akaraterőnknek önkéntelen és természetesen megnyilvánulása.

Aki önmagának parancsolni és engedelmeskedni tud, annak nagyon könnyű az, hogy másnak parancsoljon és engedelmeskedjék. Az önfegyelem magával hozza a föltétlen engedelmisséget, a rendszert és kötelességtudást; egyebet nem követel a katonai fegyelem sem.

Legyen tehát mindenki elsősorban a saját maga előljárója! Nem olyan nehéz dolog az, csak egy kicsit — akarni kell.

A tábori rendészetről

Irta: PINCZÉS ZOLTÁN százados

(Folytatás.)

III.

A tábori rendészeti szolgálatban szerzett tapasztalatok kimerítő ismertetése cikkem kereteit messze túlhaladná, ezért azokat csak nagy vonásokban igyekeztem vázolni, mintegy előzetes indokolásul annak, amit egy középállam modern hadseregének tábori rendészeti szolgálatáról és szervezéséről a következőkben felhozni óhajtok.

Már cikkem elején említettem, hogy a trianoni békeszerződés által reánk kényszerített korlátozások lehetetlenné teszik, hogy a lefolyt háborúban szerzett tapasztalatainkat minden téren — így a tábori rendészeti szolgálat terén is — a kellő mérvben értékesítsük; most utolag hangsúlyozom, hogy az elmondandók gyakorlati megvalósítása a jelen viszonyok között nem lehetséges és ezért fejtegetéseim is csak akadémikus célt szolgálnak.

A tábori rendészeti szolgálatot a még kiadás alatt álló Harcászati Szabályzat II. rész 85. §-a, illetve a sok tekintetben rendészeti természetű teendőket is magába foglaló hadtápszolgálatot ugyanezen utasítás 87. §-a már a háborúban szerzett tapasztalatok figyelembevételével mellett általánosságban szabályozza, a tábori rendészeti szolgálatnak, nemkülönben a tábori csendőrség szervezésének részleteiben való szabályozása azonban egy külön tábori rendészeti utasítás feladata lenne, amelynek alapelveiben természetesen a Harcászati Szabályzat által már megadott irányelvekhez kellene alkalmazkodnia. Ezért tehát én is a Harcászati Szabályzatnak a tábori rendészetre vonatkozó alapelveiből fogok kiindulni.

A Harcászati Szabályzat szerint a tábori rendőri szolgálat célja általában a hadrakelt sereg körletében a rend fenntartása, a kémkedés megakadályozása, a fegyveres hatalom részeinek és katonailag fontos tárgyaknak oltalmazása merényletek ellen és végül az ellenséges érzelmű lakosság fékentartása. A tábori rendőri szolgálatot a Harcászati Szabályzat rendfentartó, ellenőrző, útren-dészeti, egészségügyi rendészeti és biztonsági szolgálatokra osztja. Ezen szolgálati ágazatokra később még visszatérek.

A tábori és egészségügyi rendőri szolgálat vezetésére a hadműveleti körletben a seregtestek parancsnokságai, az oszlop-, csoport- és állomásparancsnokok, a hadtápkörletben pedig a hadtápparancsnokságok, míg ezen szolgálat kezelésére (ellátására) a hadrakelt sereg területén levő közgazgatási hatóságok (közlegekkel), a térparancsnokságok, a tábori csendőrszolgálatok és törzscsapatok, ügyeleti közegek, őrségek és készségek hivatottak, mely utóbbiak a vezetésre hivatott parancsnokságok rendelkezésére állanak. Különleges viszonyok között pl. hosszabb elhelyezésekben állásharcban stb. a csapatnál a csapat (önálló zászlóalj-, osztály-) parancsnokok a tábori csendőrség megerősítésére vezényeltekkel ideiglenesen „csapatcsendőrséget“ alakíthatnak.

A hadtápterület és az anyaország között a felső vezetés tábori rendészeti céllal záróvonala létesíthet, melyet csak engedéllyel lehet átlépni

Némely esetben (állásharcban) valamely alkalmas határvonal mentén vagy bizonyos körletek választóvonalán más záróvonalak felállítását is el lehet rendelni.

A hadtápterületek tábori rendőri szolgálatának vezetésére a hadtápkörlet (alkörlet) és hadtápalomásparancsnokságok, míg annak kezelésére (ellátására) a tábori csendőr osztagok, valamint a rendészeti célra esetleg külön rendelkezésre boesztott alakulatok hivatottak.

Amint látjuk tehát, a tábori rendőri szolgálatot a Harcászati Szabályzat is két részre osztja: a hadműveleti terület és hadtápterület tábori rendőri szolgálatára.

Ambar a szabályzat kifejezetten hangsúlyozza, hogy a tábori rendőri szolgálat ellátásában legfontosabb szerepe a tábori csendőrségnek van, mégis szembeötlő, hogy a tábori rendőri szolgálat ellátását nem bizza kizárólag a tábori csendőrségre, hanem azt általánosságban a térparancsnokságok, törzscsapatok, ügyeleti közegek, őrségek, készültségek, sőt a polgári hatóságok feladatává is teszi, anélkül, hogy a tábori csendőrség és a szorosan vett katonai rendészeti szervek ezirányú teendőit legalább nagy vonásokban elhatárolná, vagy megjelölne, hogy olyan helyeken, ahol pl. térparancsnokság és tábori csendőrosztag is van, a tábori rendőri szolgálatot vagy annak egyes ágazatait melyik szervnek és milyen mérvben kell teljesítenie?

Ez — véleményem szerint — feltétlenül pontos és félreértést kizáró szabályozást igényel. Az által, hogy a tábori rendészeti szolgálat ellátását több szervnek tesszük feladatává, a kívánt eredménynek éppen az ellenkezőjét érjük el, mert a rendészeti szolgálatot vagy egyik szerv sem tekinti főfeladatának s a szolgálat nehezebb és kényelmetlenebb részét a másik szervre igyekszik hárítani, vagy pedig maga a szabályzat fog általános bizonytalanságot teremteni és az egyes szervek között állandó surlódásokat és hatásköri összeütközéseket előidézni, ami pontosan el nem határolt hatáskörök-nél elkerülhetetlen.

Ezért elvileg kimondandónak tartanám, hogy a hadrakelt sereg tábori rendőri szolgálatának, illetve az ú. n. végrehajtó tábori rendőri szolgálatnak ellátása a tábori csendőrség feladatát képezi, oly helységeken azonban, ahol tábori csendőrosztag vagy őrs nincsen, ezen szolgálatot a hadosztályparancsnokság irányítása mellett az állomás- és térparancsnokságok közegei, ügyeleti közegek, őrségek, készültségek stb. tartoznak ellátni. — Ezáltal természetesen nem érintetnek pl. a térparancsnokságoknak, őrségeknek, készültségeknek stb. az a joga, hogy a katonai rend fenntartása érdekében részükre a Szolg. Szab. I. rész által biztosított jogait, illetve kötelességeiket katonai egyénekekkel szemben korlátlanul gyakorolhassák.

Hasonlóképpen biztosítandó volna a tábori rendészeti szolgálat egységes vezetése is, amely a hadműveleti területen kizárólag csak a hadtest- és hadosztályparancsnokságok, illetve az ezekkel egyenrangú csoportparancsnokságok feladatává, hadtápterületen pedig a hadtápkörletparancsnokságok feladatává volna teendő. A Harcászati Szabályzat pl. az állomásparancsnokságokat is a tábori rendőri

szolgálat vezetésére hivatott parancsnokságok között említi, holott a hadműveleti terület állomásparancsnokságai — az állandó jellegű hadtápalomásparancsnokságokkal ellentétben — gyakori helyváltoztatásuk miatt erre nem alkalmasak. De ettől el is tekintve, a hadműveleti terület minden egyes helységének más-más alárendeltséggel bíró külön állomásparancsnoksága van, amelyek mindeikének önálló intézkedési joggal való felruházása a tábori rendészeti szolgálatnak apró helyi érdekek szerint való túlságos decentralizálását eredményezné, annak összeredményét veszélyeztetné és az egész tábori rendőri szolgálat ellenőrzését és egységes vezetését lehetetlenné tenné.

Ezért a hadműveleti területen levő állomásparancsnokságok szintén csak a tábori rendészeti szolgálat vezetésére hivatott szervekként volnának megjelölendők és feladatukká kizárólag csak a hadosztályparancsnokság által kiadott tábori rendőri természetű rendelkezések kihirdetése, illetve azok betartásának és foganatosításának ellenőrzése volna teendő.

A polgári hatóságok a tábori rendészeti szolgálatból teljesen kikapcsolandók volnának, mert azok a hadsereg érdekében közreműködni kötelesek ugyan, ezt a közreműködést azonban tábori rendészeti szolgálatnak tekinteni nem lehet.

Azzal, hogy a tábori rendőri szolgálat vezetését csak a hadtest-, illetve hadosztályparancsnokságokra, illetve a hadtápterületen a hadtápkörletparancsnokságokra, míg annak végrehajtását elvileg csak a tábori csendőrségre bízunk, az egész szolgálatnak egyöntetűséget, céltudatos összhangzatot és szakszerűséget biztosítanánk; a tábori csendőrség egyes szervei között fennálló szervezetszerű kapcsolat és szoros együttműködés pedig a szolgálat eredményét fokozná. Ennek elengedhetetlen kelléke azonban a tábori csendőrség szervezetének nagy-mérvű kiépítése, azért a tábori rendőri szolgálati teendők taglalása előtt szükségesnek látom röviden válaszolni, hogy körülbelül milyen szervezettel kellene bírnia a tábori csendőrségnek ahhoz, hogy a tábori rendőri szolgálatot az egész hadrakelt sereg körletében önállóan ellátni képes legyen.

A tábori csendőrség eredményes működésének első feltétele, hogy az a hadrakelt sereg kebelében egy önálló szervezetet alkosson, hogy alakulatai saját előjáró parancsnokságaik szakszerű vezetése, ellenőrzése és irányítása mellett működjenek és hogy az egész tábori rendőri szolgálat kifogástalan működéséért a felelősség is kizárólag a csendőrtiszt parancsnokokra terhelje. Ezáltal természetesen nem érintetnének a tábori rendőri szolgálat vezetésére hivatott parancsnokságok jogai, amelyek szolgálati tekintetben a tábori csendőrség összes, nekik alárendelt alakulataival és egyeivel a tábori rendőri utasítás keretében éppen olyan korlátlanul rendelkezhetnek, mint pl. békében a bíróságok és közigazgatási hatóságok a csendőrlégénységgel rendelkeznek; személyi és fegyelmi szempontból, valamint a szolgálat utasítászerű teljesítésének szempontjából azonban a tábori csendőrség egvényei kizárólag saját előjáróiknak volnának alárendelve.

A tábori csendőrség legmagasabb egységei az önálló tábori csendőrosztályok volnának, amelyek

századokra, a századok pedig gyalog és lovas tábori csendőrsőkre tagozódnának. Osztálynál magasabb kötelékek létesítése nem volna szükséges; a magasabb felügyeletet a hadseregparancsnokságnál rendszeresítendő tábori csendőr szemlélő törzstiszt és a fővezérséghez beosztott tábornok vagy ezredes mint a m. kir. tábori csendőrség főparancsnoka látnák el.

A tábori csendőrszázad parancsnoka egy tényleges állományú csendőrszázados vagy rangidős főhadnagy lenne, aki mellé egy alantos — tartalékos — tiszt és szolgálatvezető gyanánt egy lovasított csendőrtiszt helyettes volna beosztva. A századok létszáma és őrsüknek száma a szükség szerint, de már békében megállapítottan, változna.

A tábori csendőrsők mindenike legalább 8 főből állana, különleges célokra (pl. egyes városok rendőri szolgálatainak ellátására) nagyobb létszámú őrsök is felállíthatók volnának. Az őrsök parancsnokának feltétlenül, azok helyettesének pedig lehetőleg tényleges állományú csendőrtiszt helyettesnek, illetve alkalmas altisztnek kellene lennie.

Egy-egy tábori csendőrszázad volna beosztandó:

a) minden gyaloghadosztályparancsnoksághoz egy lovas- és hét gyalogőrsrel, összesen 8 főnyi lovas és 56 főnyi gyalog létszámmal. A lovas és hadosztályparancsnokság törzséhez, míg a gyalog-őrsök közül egy-egy a gyalogezredparancsnoksághoz, egy a hadosztály-vonatparancsnoksághoz, a fennmaradó három őrs pedig a szükség szerint egyes más (dandár, tüdőz stb.) parancsnokságokhoz vagy fontosabb helységekre volna beosztandó;

b) minden hadtestparancsnoksághoz 8 főnyi lovas és 40 főnyi gyalog létszámmal. Ebből a 8 főnyi lovas és a hadtestparancsnokság törzséhez, egy gyalogőrs pedig a hadtest-vonatparancsnoksághoz volna beosztandó, míg a többi legénységnek őrsőkre való beosztását és az őrsőknek szükség szerinti elhelyezését a századparancsnokra kellene bízni;

c) minden hadtápkörletparancsnoksághoz egységesen 65 főnyi létszámmal, mely azonban a tartalékból szükség szerint felemelhető lenne. Ezen létszámnak őrsőkre való felosztását és kikülönítéseit a szükség szerint a századparancsnok eszközölné;

d) a fővezérséghez 40 főnyi létszámmal őrsőkre való tagozódás nélkül a fővezérség rendészeti szolgálatának ellátására;

e) minden hadseregparancsnoksághoz tartalék és kiképző iskola gyanánt 80 főnyi létszámmal. (Önálló hadtestek kiegészítés szempontjából valamelyik hadseregparancsnokság tartalékszázadához lennének utalva.)

Beosztandó volna még a hadseregparancsnokságok, valamint a szállásmesteri osztályok törzseiből azok tábori rendőri szolgálatának ellátására egy-egy 20 főnyi önálló tábori csendőrszakasz, egy-egy alantos tiszt parancsnoksága alatt.

Tábori csendőrosztályparancsnokság (parancsnok egy törzstiszt vagy rangidős százados) volna felállítandó minden hadtestparancsnokságnál és minden szállásmesteri osztálynál; az osztályparancsnokságok a körletükben elhelyezett századok közvetlen előjáró parancsnokai lennének.

A tábori csendőrség személyzete illeték és élelmezés tekintetében ahhoz a katonai számadóestthez volna utalva, amelynek szolgálatot teljesít, a ruházat és felszerelés azonban külön volna kezelendő, mely célra hadseregenként egy tábori csendőr gazdasági hivatal volna felállítandó. A hadműveleti területen levő minden csendőrszázad részére — mozgósításának biztosítása végett — egy-egy országos jármű volna rendelkezésére bocsátandó.

A tábori rendőri szolgálatra alkalmazott tisztek és legénység létszáma még az itt vázolt szervezet mellett is aránylag igen csekély lenne, ezen szolgálatra pl. hadosztályonként mindössze 8 tiszt és 64 főnyi legénység, hadtestenként pedig mindössze 8 tiszt és mintegy 180 főnyi legénység lenne igénybe véve. Nem sok ez a létszám különben akkor, ha meggondoljuk, hogy a tábori csendőrség ilyen kiépítése mellett minden más tábori rendészeti szerv (csapatcsapatok stb.) főlegesen válik, sőt a törzscsapatok is lényegesen tehermentessé válnak, amennyiben rájuk csupán az őrs- és küldetés-szolgálatok ellátása hárul.

Igen természetes, hogy a belterületi csendőrségnek megfelelő tartalékokra van szüksége ahhoz, hogy mozgósítás esetén a tábori csendőrség alakulatait felállíthassa.

A háború, de különösen a forradalom tapasztalatai szomorúan beigazolták, hogy a belterületi csendőrségnek a hadsereg céljaira való túlságos igénybevétele mennyivel több kárral járt, mi haszonnal, mert a háborút nemcsak a harcra hanem a mögöttes országban is el lehet veszíteni. Semmiestre sem szabad tehát a tábori csendőrség céljára több csendőrtisztet és legénységet igényelni, mint amennyi elkerülhetetlenül szükséges; már csak azért sem, mert a tábori rendőri szolgálatnak tényleges csendőrtisztek vezetése mellett való ellátására a kevésbé képzett tartalékos legénység is megfelel, míg a mögöttes országban azt önálló szolgálatra alkalmazni nem lehet.

A tábori csendőrségnek tehát tartalékos legénységre okvetlenül szüksége van. Főlösz hangsúlyoznom, hogy ennek a legénységnek minden tekintetben kiválóan kell lennie. Válogatás nélkül beosztott, idős korosztályú, törődött, megbízhatatlan, indolens, csendőrségi szolgálatra sem képezhető legénységnek a csendőrséghez való beosztását a legnagyobb végszükség sem indokhatja, mert ezzel olyan érdekeket kockáztatunk, amelyek kockáztatni nem szabad. Az az 1—20 megbízható tartalékos, aki szükség esetén a csendőrségtől esetleg elvonható lenne, a harcra számítható erőt nem képvisel és a háború sorsát el nem döntheti, — de eldöntheti itthon, arra szükség van.

Feltétlenül szükséges tehát, hogy a tábori csendőrséghez beosztandó tartalékos legénység már békében kijelöltessék és főleg, hogy azt csendőrség válogassa ki magának. Az ideális lenne, hogy ez a legénység már mindjárt besorolása után a csendőrséghez osztagokba, nyerve katonai és elméleti kiképzését, katonai szolgálati idejét a csendőrségnél szolgálja le, fegyvergyakorlatait is ott teljesítse: ezzel a legénységgel a csendőrség mozgósítás esetén m

Áts Mózes legendája

Írta: BARÉNYI FERENC őrnagy

becsülhetetlen tartalékot nyerne, de az olosóbbá tenné a békébeli közbiztonsági szolgálatot is.

A tábori csendőrséghez beosztandó tartalékos tiszteket szintén már békében kellene kiválasztani és a tábori csendőrszolgálatra már békében ki kellene képezni. Ily beosztásra csakis fiatalabb alant tisztek jöhetnének tekintetbe.

Amint már említettem, a tábori csendőrségnek ezen — nagyjában vázolt — szervezete a hadrakelt sereg kebelén belül egy önálló egységet alkotna, de nem esorbitáná a tábori rendőri szolgálat vezetésére hivatott parancsnokságoknak azt a jogát, hogy a tábori csendőrséggel — a tábori rendőri utasítás korlátain belül — rendelkezhessenek. Pontos szabályozandó lenne azonban az, hogy ez a rendelkezési jog mely parancsnokságokat és mily terjedelemben illet meg.

A hadművelési területen tábori rendőri rendelkezések kiadására csakis a hadtest- és hadosztály-parancsnokságok, a hadtápterületen pedig a szállásmesteri osztály és hadtápkörletparancsnokságok volnának feljogosítandók, amelyek a tábori csendőrszázadokkal közvetlenül rendelkeznének. Az állomás- és térparancsnokságok, nemkülönben a csapat- (vonat stb.) parancsnokságok a hozzájuk beosztott, illetve a területükön levő tábori csendőrsősékekkel rendelkezének annyiban, hogy azokat egyes konkrét szolgálatokra igénybevehetnék, egyébként azonban az őrsök szolgálatukat saját előljárójuktól nyert utasítások szerint önállóan teljesítenék és azért csakis saját előljáróiknak volnának felelősek. Ezzel a tábori csendőrség egy bizonyos — feltétlenül szükséges — önállóságot nyerne, amely őt minden illetéktelen befolyástól mentesítené és csökkentené azon nagyon kínos és nehéz helyzetek számát, amelybe szolgálatának természetén folytán kerülni szokott.

A tábori rendőri szolgálat gyakorlati végrehajtása körülbelül úgy volna szabályozandó, ahogy a csendőrség a közbiztonsági szolgálatot békében teljesíti. Állóharcban a kiutalt terület gyakori portyázása, különösen azonban a sűrű nappali és éjszakai lesállítás célszerűnek és eredményesnek bizonyult; mozgóharcban a csendőrsőségeknek a csapatok mögött kell menetelniük, különös figyelmet fordítván a menekülő vagy visszatérő polgári lakosságra és a maradozókra. Álló (u. n. őrszem) szolgálatra csak egész kivételes esetekben, nevezetesen olyan nagyobb megszállott városban van szükség, amelyben saját közbiztonsági szervünk nem működik.

A tábori csendőrsőségeknek elvileg mindig annál a csapatnál kell tartózkodniuk, amelyhez beosztottak. Kivételt képez az az eset, ha pl. előnyomulás alkalmával a csapatok a hadművelési területen egy nagyobb és fontosabb helységet vagy várost elhagynak: az ily helyeken működött tábori csendőrsőséket vissza kell hagyni mindaddig, amíg az őket felváltó másik őrs a szolgálatot tőlük át nem veszi. Erre azért van szükség, hogy az újonnan bevonult és sem helyi sem személyi ismeretekkel nem bíró új őrsöt szolgálatában néhány napig a viszonyokkal már ismerős régi őrs támogassa.

(Folytatjuk.)

Fehérfejű havasi ormok tetején kidült bedült kis házikó kandikál le a ködfátyolos keskeny völgybe. Golyóverte ragyás falán kékes cölalokok elmosódott körvonalai látszanak. Valaha magyar csendőrök tanyája volt ez a kis házikó. Valaha, amikor még, mint Magyarország egyik kicsi, de erős végvára büszkén nézett le a törpe Oláhországra.

De egyszerre megrengett a világ és gonosz varázslók elűzték innen a magyar világot beljebb a Duna-Tisza közébe. Nem határ ez többé, nem kell már ide katonai őrség, hiszen benne van már „Nagyrománia” kellős közepén.

A betörő oláh katonák feldúlták, kifosztották a rendes kis laktanyát s azután magára hagyták. Azóta bocksorol oláh pásztorok tanyája lett a kis rozoga házikó. Idehúzódnak nagy időben dideregve, félve. Mert félnek ám nagyon. Előbb is nagy viharok jártak erre felé, de most még nagyobbak járnak, amióta felborult itt a magyar világ. Úgy beszélik, Áts Mózes lelke nyargal a vihar hátán, keserves búbanatát a szél bömböli s vesztett nagy haragjában bőszen nekiront a oláh viskóknak. Jaj annak az oláhnak, akit a szabadban ér!

Áts Mózes csendőrmester volt. Evek óta negyedmagával itt vigyázott a magyar határon, farkasszemmel nézett a leselkedő oláh granicsárokkal. Oles hóban, dermesztő hidegben, csontig ható fagyos szélben, a legádázabb viharokban hűségesen portyázott. Keményen őrt állott itt a magyar végen.

Mikor a kárpáti szorosokon először özönlöttek be az oláh hordák, Áts Mózes kis hadával rendületlenül állta az ostromot. Vértől mellel, csak parancsra hagyta el a helyét s amikor ismét előre kellett menni, ő járt legelől és oly vitézül vágta az oláht, hogy kitüntetést kapott.

Azután mikor elült a harszó lármája, szerényen elfoglalta megint a régi helyét a kietlen havasi hegytetőn és éberen vigyázott, hogy ne jöjjenek be többé. Pedig jöttek. Rongyosan, morcosan, de jöttek megint. Gyilokkal és fegyverekkel, úgy jöttek, mint az éhes ordasok.

Áts Mózes kezében nem remegett a fegyver. Dacosan, keményen állt negyedmagával a százszoros halállal szemben. De két társa nem volt vérbeli csendő; dereshaju, öreg népfölkelők voltak, kik már alig várták, hogy lehessék a fegyvert. A veszedelem hírére elfutottak. Két másik társa pedig nem a magyarok istenét imádták, — árulók voltak. Elárulták.

Áts Mózeset orvul megrohanták az ordasok, ő keményen kitartott. Amíg volt tölténye, csak úgy kaszált az oláh sorokban. Aztán mikor a töltényéből kifogyott, kétkézre fogott fegyverével védekezett s mikor azt is eltörte egy bozontos üstökű oláh koponyán, akkor kemény öklével csapkodott maguk körül, mint a haldokló oroszlan, amíg letépték vad, vérszomjas gyűlölettel. Még élt, amikor kiszúrták lelkesen izzó két szemét, levágták orrát, fülét. Azután — nehogy acélkarjával valamelyik hitvány ellenfelét még megfojthassa — többől kiszakították a karját, a lábát. Darabokra széjjel tépték, mint ahogyan a falánk fenevadak szétmancsoglják halálszánt áldozatukat.

Darabokra szakgatták, esontjait összetörték, széjjelszórták. Porladó testét széthordta a szél a vérből vonagló székelyföldön és Áts Mózes lelke beleszállt a sok jó magyar vérről megszentelt hazai földbe. Belenőtt minden fűszálba, beszívargott minden fagyókérbe, belevette magát a sziklahasadékok szárazos ráncaiba, a földből feltörő forrásokba, a csobogó patakokba és növekszik ezekkel, mint ahogy a patakok folyókká nőnek. A földben, a vízben, a levegőben, mindenütt ott van Áts Mózes lelke, mint az ősi jussát visszakövetelő szent akarat, élet a megmaradt magyaroknak, méreg és halál a betolakodott rabló ellenségnek.

Ezért félnek úgy az oláh pásztorok, mikor a viharban a rozoga házikóba húzódnak és reszketve hallgatják, mint zúg odakint a széllal Áts Mózes háborgó lelke. Félnék, nagyon félnék, mert a fülükbe süvít szörnyű haragos gyűlölettel.

Hegyeken, völgyeken vadul végigszáguldó fergegében lakik Áts Mózes vértanú lelke, meggyőzőtörve, széjjeltépve nem talál még örök nyugalomra, nem tud pihenni, álmódva, remélve vár a — feltámadásra.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Panaszos — tettes — káros egy személyben

Írta: BIKIT JÁNOS 2. oszt. tiszthelyettes

Bizonyára kevés olyan idősebb csendőrbajtársam van, akivel meg ne történt volna már, hogy egy-egy bűnesetben napokig eredménytelenül nyomozott, sőt talán már bosszusan le is tett arról, hogy azt valaha kiderítse, mikor egyszer aztán csak kiderült, hogy a bűnesetlekmény el sem követetett és hogy a feljelentő az egész, sokszor meglepő valószínűséggel előadott, sőt bizonyítékokkal támogatott feljelentését maga találta ki.

Az ilyen feljelentések indoka nagyon sokféle. A közönségesen papucsok nevezett házifegyelem alatt álló gazda, aki a vásárban eladott Riska árát ott helyben elmulatta, a következményektől való félelmében rablótámadást eszel ki; a teherbe esett leányzó meglepően hű személyleírást tud adni arról az ismeretlen férfiről, aki vele az erdőben erőszakosan közösült, máskor a feljelentésnek nincsen egyéb célja, mint egy tehetősebb ember megzsarolása vagy egy, a feljelentővel ellenséges viszonyban álló egyén meghurcolása, sőt az sem ritka eset, mikor beteges fantáziája vagy a fogházban kitélelni akaró emberek önmagukat vádolják különféle bűnesetlekmények elkövetésével — teljesen alaptalanul.

Az ilyen hamis feljelentések alaptalanságát néha a nyomozás első órájában meg lehet állapítani, de viszont vannak esetek, amelyek a nyomozó csendőr képességeit alaposan próbára teszik, különösen, ha a tettes kellő intelligenciával és előrelátással bír ahhoz, hogy feljelentését megfelelő helyszíni létesítésével, hamis bűnjelek, sőt hamis tanúk szerzésével is valószínűvé tegye és hogy a nyomozás során felmerülő összes eshetőségekre felkészüljön. Ilyenkor a nyomozó csendőrnek éppen

azt az egy körülményt kell felfedeznie, amelyre a feljelentő nem gondolt és éppen azzal az egy kérdéssel kell őt megfognia, amelyre az nem volt előkészülve.

Ezzel szemben azonban a hamis feljelentőt sokszor bámulatos naivitásról tesznek tanuságot különösen, ha egyébként is alacsony értelmi színvonalon állnak. „Igazságuk” biztos tudatában álltanak a csendőr elé, előre örülve neki, hogy miként fogják azt lóvá tenni — és azután leesik az állul bámulatukban, mikor a csendőr egy-kettőre kijelenti nekik, hogy az egész feljelentésük mese.

Egy ilyen esetet óhajtok leírni, nem a tanulságokáért, — mert hiszen tanulni való nem sok van benne — hanem inkább csak az érdekesség kedvéért, hogy t. i. miképpen akart engem Burdea Nyikuláj — becsapni.

1908 május 10-én a kora reggeli órákban ijed arccal és nagy sopánkodások között állított be csiklovai csendőrszolgálati irodájába Burdea Nyikuláj oláh parasztagazda és hosszadalmasan elpanaszolta, hogy valaki az éjjel hozzá betört, hátsó szobáj ablakának rácsát felfeszítette, a szobába bemászott és az ott levő búzával telt ládájából egy harisnyát (halinanadrág) és az annak zsebében volt ezer koronáját ellopta. Részletesebb kikérdezésekor eladta, hogy a pénz iszákos felesége elől rejtette buza közé, meg hogy a lopással szomszédját, Cserb Vaszielt gyanúsítja.

A feljelentőt ismertük, tudtuk róla, hogy tehetősebb ember, nem lehetetlen tehát, hogy az ezer koronája tényleg megvolt; feleségéről is tudtuk, hogy igen szereti a „horinkát” s így a pénz tényleg ajálalatos eldugni előle, de különben is, hozzá volt már szokva ahhoz, hogy a falusi ember a pénzét leghelyetlenebb helyeken szokta tartani. Az Cserbu Vaszielt illeti, hát azt szintén ismertük egyike volt az őrskörlet szokásos büntetéseinek aki lopás miatt már többször volt büntetve s így nem látszott éppen lehetetlennek, hogy ebben a dologban is ludas, ámbar a káros gyanúját természetesen csak tudomásul vettük anélkül, hogy Cserb Vaszielt bizonyítékok nélkül gyanúsítottuk volna.

Negyedóra múlva már a helyszínen voltunk — a feljelentő kijelentése után, hogy a helyszínen semmi változtatást nem eszközölt — megtartottuk a helyszíni szemlét.

Panaszos háza mögött egy kis kert volt, a kelet felé pedig egy patak folyt. A pataktól a kerten keresztül a ház ablakáig és vissza a patakhoz tiszt kivehető, de minden jellegzetesség nélküli bocks nyomon mutatták, hogy a tettes ezen az úton mebe és távozott el. A nyomon a patak fűvel benmedrében elvesztek.

Az ablak alatt a fatörzsekből összerótt épülső falán sárnyomok látszottak, amelyek azt benyomást keltették, hogy a falon át bemászott tettes lábának lenyomatai és oly módon jöhettek létre, hogy a tettes akkor, amikor az ablakon keresztül szobába mászott, talpait a fatörzsekből összerótt falnak támasztotta, lábait a kapaszkodás közl megcsúszták és úgy hagyták maguk után a hosszú sárnyomokat.

Az ablakon, amelyen át a tettes bemászott, erős vasrács volt, amely kívülről négy hatalmas szeggel volt a ház falához erősítve. A szegzek kö

a két alsó hiányzott úgy, hogy a vasrácsot az ablaktól el lehetett húzni.

Benn a szobában, amelybe az ablak nyílt, egy 140 cm. hosszú, 120 cm. magas és 100 cm. széles fenyőfadeszkából készült és búzával színültig telt láda állott. Ebben a ládában volt a búza közé rejtve az állítólag elveszett harisnya a pénzzel együtt. A szoba földjén két darab félig elégett kén gyufaszál feküdt, egyéb semmi.

A panaszt már megelőzőleg kikérdeztük, most még — inkább csak a forma kedvéért — a feleségét akartuk kikérdezni. Hát attól bizony nem lettünk sokkal okosabbak, mert mindössze csak annyit tudtunk meg tőle, hogy az este a megszokott félliter pálinkánál valamivel többet talált meginni és így a szokottnál egy kissé mélyebben is aludt, a lopásról pedig nem tud semmit.

A helyzet már a helyszíni szemle kezdetén gyanús volt, a végén azonban már egész bizonyossá vált, hogy az egész „helyszínet” maga a panaszos csinálta. Első tekintetre meg lehetett állapítani, hogy a tettes senki más, mint maga a panaszos, akinek vesztét az okozta, hogy kevés volt a logikája.

Az első hiba, amit a panaszos a nyomok létrehozása alkalmával elkövetett, az volt, hogy a kerten keresztül vezető lábnymokat fordítva csinálta, t. i. először ment le az ablaktól a patakig és azután jött vissza a pataktól az ablakig, gondolva, hogy az úgyis mindegy, a fő az, hogy egy jövő és egy menő lábnym legyen látható. Arra azonban már nem gondolt, hogy úgy az ablaktól a patakig mentében, mint visszafelé jöttében ugyanazt az utat használta és így többször előfordult, hogy a pataktól visszafelé jövet a saját ellenkező irányú lábnymaira lépett és azoknak egyes részeit eltaposta, úgy, hogy a pataktól az ablakig vezető lábnymok mindenütt egészek és sértetlenek voltak, míg az ellenkező irányú lábnymok némelyike szét volt taposva. Kétségtelen volt tehát, hogy a „tettes” először ment és azután jött, holott az igazi tettesnek ezt éppen fordítva kellett volna csinálnia.

A ház külső falán az ablak alatt levő sárnyomok teljesen fölöslegesek voltak, mert az ablak a földtől mindössze körülbelül egy méternyire volt, ahhoz tehát, hogy azon valaki bemászson, semmiféle kapaszkodásra nem volt szüksége.

Az ablakon levő vasrácsot tartó négy nagy szeg közül az alsó kettő — mint már említettem — ki volt feszítve, a szegeket azonban sehol sem lehetett megtalálni és azokat — állítása szerint — a panaszos sem találta meg. Teljesen valószínűtlennek látszott, hogy a sötétben dolgozó tettes, akinek tudnia kellett, hogy a házigazda otthon van, drága idejét a két értéktelen szeg eltevésére vagy plane keresésére fordította volna akkor, mikor ily nagy összegű zsákmányra van kilitása és mikor felfedeztetésétől minden pillanatban tartania kellett.

Az alsó részén szabadon lógott vasrácsot megpróbáltuk az ablaktól ellúzni: mindössze annyit engedett, hogy az így támadt nyíláson talán egy vékony gyermek bebújhatott volna, de felnőtt ember semmiesetre sem. Teljesen kizárt dolog volt tehát, hogy a tettes felnőtt ember lett volna.

Végül feltűnő volt, hogy a tisztára seprő szoba földjén, amelyben a láda állott, egyetlen szem búza sem volt, már pedig a búza közé rejtett harisnyát

onnan senmiképpen sem lehetett úgy kivenni, hogy legalább egynehány szem búza ki ne szóródjék.

Az egész helyszíni szemle nem tartott tovább egy félóránál és mindjárt kereken megmondtuk a panaszosnak, hogy ő a „tettes”. Nyikuláj barátunkat ez láthatólag meglepte, de azután összeszedte magát és konokul megmaradt amellett, hogy őt bizony meglópták és nem győzte magát vajgyeminyével, hogy koldussá tették. Kérdésünkre égre-földre esküdözött, hogy egy árva fillérje sem maradt.

Miután a panaszos panaszát fenntartotta, nekünk nem maradt más hátra, mint az esetet a királyi ügyészségnek bejelenteni, természetesen a helyszíni szemle alkalmával szerzett tapasztalatokkal együtt. A jelentésben határozottan bejelentettük, hogy a tettes csakis a panaszos lehet, bűnvádi eljárás tehát senki ellen nem indítható.

A dolog azonban bosszantott és ezért elhatároztuk, hogy Burdea Nyikuláj állandóan szem előtt fogjuk tartani. Ha egyáltalán volt ezer koronája, úgy az most is megvan s miután nekünk azt állította, hogy egy fillérje sem maradt, hamarosan szaván foghatjuk az első alkalommal, mikor egy nagyobb összegű pénzt kiad. Ezért az egyik besugónkat megbíztuk, hogy nevezettet tartsa szemmel; különösen a vásárookra kövesse és minden nagyobb vásárlásáról minket értesítsen.

Tíz nap múlva a besugó jelentette, hogy Burdea Nyikuláj az aninai vásáron 50 darab bárányt vásárolt, azokat azonban — érthető okokból — nem hozta haza, hanem a ruszkai havasra adta ki legelőre.

A többi már persze hamar ment. Az ötven bárányt letagadni sehogysem lehetett s így Nyikulájnak hamarosan be kellett ismernie a turpisságot. Kérdésünkre, hogy a hamis feljelentést miért tette, elmondotta, hogy a szomszédságában lakó és ennél fogva vele rossz viszonyban levő Cserbu Vasziliét szeretne volna egy kicsit a csendőrök kezébe adni.

Tettét azonban nagyon megbánta és megesküdött reá, hogy ha száz évig él is, nem fogja megpróbálni még egyszer, hogy a csendőrök eszén túljárjon.

SPORT

A csendőrségi országos atletikai versenyek.

(Folytatás.)

V. Gerelyvetés. a) Tisztek: Ecsi. 1. Zsengellér József főhadnagy 61.30 m., 2. Tavassy Lajos főhadnagy 45.40 m., 3. Kévitzy Zsigmond főhadnagy 44.14 m. Kerületek: 1. Porubszky György főhadnagy Debreczen 63.50 m., 2. Zatoschill Ferenc főhadnagy Székesfehérvár 58.70 m., 3. Camerle Raymond százados Budapest 57.65 m., 4. Klepp Károly főhadnagy Miskolc 56.10 m., 5. Vén Géza hadnagy Pécs 53.88 m., 6. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest 53.56 m. b) Altisztek: Ecsi. 1. Veres Pál tiszthelyettes 55.15 m., 2. Landler Ádám őrmester 46.10 m., 3. Buránszky István őrmester 38.20 m. Kerületek: 1. Czinka András főtörzsőrmester Szombathely 45.80 m., 2. Kovács István tiszthelyettes Debreczen 44.00 m., 3. Nagy Sándor V. törzsőrmester Pécs 37.00 m. c) Legénység: Ecsi. 1. Rózsa Sándor tizedes 57.90 m., 2. Marosi Mihály próbaesendőr 54.20 m., 3. Gerencsér Károly tizedes 52.60 m. Kerületek: 1. Nagy Antal próbaesendőr Budapest 67.70 m., 2. Vincze József próbaesendőr Budapest 59.10 m., 3. Német György es. Székesfehérvár 53.70 m., 4. Berkó János es. Szeged

32.50 m., 5. Szántó Zsigmond es. Székesfehérvár 52.20 m., 6. Szél Ferenc próbaesendőr Pécs 49.80 m.

VI. 400 méteres síkfutás (előfutás). a) Tisztek: Ecsi. 1. Puljer Fülöp százados, 2. Baky László főhadnagy. Kerületek: 1. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest, 2. Plávenszky Ferenc főhadnagy Budapest, 3. Czékus Ferenc hadnagy Budapest, 4. Fekete László hadnagy Pécs, 5. Bada Károly g. főhadnagy Székesfehérvár, 6. Karsay Jenő főhadnagy Szombathely b) Altisztek: Ecsi. 1. vitéz Rajky István tiszthelyettes, 2. Landler Ádám őrmester, 3. Bodri Boldizsár őrmester. Kerületek: 1. Boros Emil őrmester Budapest, 2. Mayer László őrmester Miskolc, 3. Szigeti Bálint tiszthelyettes Szombathely, 4. Halász György főtörzsőrmester Szeged, 5. Horváth János VIII. főtörzsőrmester Székesfehérvár. c) Legénység: Ecsi. 1. Szabó Károly próbaesendőr, 2. Marosi István próbaesendőr, 3. Bálint György próbaesendőr. Kerületek: 1. Molnár József es. Szeged, 2. Szántó Zsigmond es. Székesfehérvár, 3. Szalai Sándor es. Szombathely, 4. Tót Ferenc es. Pécs, 5. Fekete Béla próbaesendőr Budapest, 6. Szőke Sándor próbaesendőr Budapest.

VII. 5000 méteres síkfutás. a) Tisztek: Ecsi. 1. Baky László főhadnagy. Kerületek: 1. Vén Géza hadnagy Pécs, 2. Kass László főhadnagy Budapest. b) Altisztek: Ecsi. 1. Landler Ádám őrmester, 2. Léta Áron őrmester. Kerületek: 1. Szulok Sándor tiszthelyettes Szombathely. c) Legénység: Ecsi. 1. Juhász D. Alajos próbaesendőr, 2. Pintér Márton próbaesendőr, 3. Vekerdi Ernő próbaesendőr. Kerületek: 1. Győri Gábor es. Szeged, 2. Kiss István III. próbaesendőr Budapest, 3. Buzás Kálmán es. Székesfehérvár, 4. Pomázi Károly próbaesendőr Budapest, 5. Kálmán János próbaesendőr Budapest, 6. Kerékgyártó András es. Miskolc.

VIII. Távolugrás. Tisztek: 1. Fonyó László őrnagy 4.60 m., 2. Kosztka Ágoston őrnagy 4.50 m.

IX. Rudugrás. Tisztek: Ecsi. 1. Zsengellér József főhadnagy 2.30 m. Kerületek: 1. Halm József százados Szeged, 2. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest, 3. vitéz Lenkey Imre g. főhadnagy Pécs, 4. Ószi György g. főhadnagy Miskolc, 5. Marsó Pál százados Szombathely.

X. Szabadbirkózás. Legénység: Ecsi. 1. Molnár Lajos örvetető, 2. Kovács Sándor tizedes, 3. Seres József szakaszvezető. Kerületek: 1. Bus István es. Szeged, 2. Berdó Kálmán I. es. Budapest, 3. Bauer András próbaesendőr Budapest, 4. Tatár József próbaesendőr Székesfehérvár, 5. Kanász Ferenc próbaesendőr Szombathely, 6. Jakab Béla es. Debreczen.

XI. Svédstaféta. Ecsi. 1. A) 2 p. 20¹⁰/₁₀₀ mp., 2. B., 3. A) Kerületek: 1. Budapest A) 2 p. 18¹⁰/₁₀₀ mp., 2. Pécs, 3. Budapest B.

Junius 9-én.

I. 110 méteres gátfutás. Tisztek: Ecsi. 1. Puljer Fülöp százados 18¹⁰/₁₀₀ mp., 2. Baky László főhadnagy, 3. Zsengellér József főhadnagy. Kerületek: 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy 18¹⁰/₁₀₀ mp., 2. Borovszky Jenő hadnagy Szeged, 3. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest.

II. 1500 méteres síkfutás. Legénység: Ecsi. 1. B. Szabó Károly próbaesendőr 4 p. 44¹⁰/₁₀₀ mp., 2. Szigártó József próbaesendőr, 3. Hajdu János próbaesendőr. Kerületek: 1. Szállás András es. Szeged 4 p. 45¹⁰/₁₀₀ mp., 2. Vida Márton es. Szombathely, 3. Kovács András es. Szeged, 4. Simon Géza es. Budapest, 5. Buczkó Antal es. Pécs, 6. Szabó András es. Miskolc.

III. Súlydobás. a) Törzstisztek: 1. Kosztka Ágoston őrnagy 16.10 m., b) Főtisztek: Ecsi. 1. Zsengellér József főhadnagy 19.59 m., 2. Baky László főhadnagy 15.55 m., 3. Tavassy Lajos főhadnagy 15.20 m. Kerületek: 1. Borovszky Jenő főhadnagy Szeged 18.15 m., 2. Gayer József százados Budapest 17.85 m., 3. Camerle Raymond százados Budapest 17.58 m., 4. Halm József százados Szeged 17.17 m., 5. Toldy Árpád főhadnagy Debreczen 16.70 m., 6. Bárdi Mihály főhadnagy Székesfehérvár 16.52 m. c) Altisztek: Ecsi. 1. Landler Ádám őrmester 15.60 m., 2. Gáspár Pál tiszthelyettes 15.50 m., 3. Buránszky Imre őrmester 13.47 m. Kerületek:

1. Gergely Zsigmond főtörzsőrmester Székesfehérvár 16.60 m., 2. Pap János tiszthelyettes Debreczen 15.55 m., 3. Mészáros Gyula tiszthelyettes Budapest 14.10 m., 4. K. Mayer László őrmester Miskolc 13.35 m. d) Legénység: Ecsi. 1. Tót István örvetető 17.20 m., 2. Rózsa Sándor tizedes 17.00 m., 3. Kovács József örvetető 16.90 m. Kerületek: 1. Orbán Ferenc es. Pécs 17.55 m., 2. Német György es. Székesfehérvár 16.90 m., 3. Deák András es. Budapest 16.70 m., 4. Kárász Ferenc próbaesendőr Szombathely 16.16 m., 5. Kovács Imre es. Debreczen 16.00 m., 6. Sági István es. Budapest 15.98 m.

(Folytatjuk.)

HIREK

Gyászistentisztelet Fery altábornagy, Borhy és Menkina alezredek emlékére. A budapesti csendőrtisztikar folyó évi július hó 21-én Fery Oszkár altábornagy, Borhy Sándor és Menkina János csendőralezredek angyalkolászának ötödik évfordulóján kegyeletos gyászistentisztelettel adózott vértanui emlékének. A helyőrségi templomban tartott gyászistentiszteleten a gyászoló családon kívül megjelent a Budapesti állomásos egész csendőrtisztikar, élén Ziegler Emil ezredessel, továbbá a főváros, a m. kir. honvédség, folyamőrség, vámőrség és államrendőrség képviselői, nemkülönbön nagyszámú közönség is. Dr. Bodnitszky tábori lelkész magas szónyalásu beszéddel méltatta az elhunytak érdemeit, akik a haza és a nemzeti eszme szolgálatában szenvedtek mártírhalált. Emléküket nemcsak a m. kir. csendőrség, hanem a egész magyar nemzet is hálás kegyelettel őrzi.

Dicséret. A m. kir. székesfehérvári csendőrkörüle parancsnoka Molnos Márton 3. oszt. tiszthelyettest. Tóth János IX. főtörzsőrmestert okirattal megdicsérette azért, mert az 1922. év március hó folyamán Mór közönségben elkövetett négyrendbeli betöréses lopás, továbbá az 1923. év október és november havában ugyancsak Mór közönségben elkövetett tizenmegyrendbeli betöréses lopás tetteseit buzgó és leleményes nyomozás során elfogták és az igazságszolgáltatás kezéradták.

Elöléptek: Főtörzsőrmesterré: Józsa János székesfehérvári, Horváth Vendel szombathelyi, Pap Sándor, Szolga Mihály, Bus Antal és Lukács Sándor szegedi csendőrkörületbeli törzsőrmesterek; őrmesterré: Kovács István VI., Nagy Pál szombathelyi, Kovács József I. Murvai István szegedi és Farka Ferenc székesfehérvári körületbeli csendőrök.

Házasságot kötöttek: Kaletsky Árpád budapesti körületbeli százados Udiczky Adrián Márta Mári úrhölgygel junius 7-én Abádszalókon; Dreishoe István budapesti körületbeli főhadnagy Tromple Magdolna Irma úrhölgygel junius 29-én Miskolcon; Bács István pécsi körületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Pfeifer Etelekával junius 9-én Szepetken; Polgár József I. szombathelyi körületbeli 1. oszt. g. tiszthelyettes özv. Malascs Adánné sz. Kristóf Annával junius 14-én Körnenden; Pauker József szombathelyi körületbeli főtörzsőrmester Nagy Imával junius 8-án Lévason; Ferenczy Sándor budapesti körületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Czeplédi Klárával junius 8-án Tiszafülváron; Hajdu János budapesti körületbeli főtörzsőrmester özv. K. Aravetz Jánosné szül. Szabó Teréziával május 27-én Vezsenyben; Illés János székesfehérvári körületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Kiss Erzsébettel junius 14-én Nemeshődön.

Elhaltak: Nagy Miklós nyugállományu 1. oszt. tiszthelyettes Budapesten július 13-án; Vigh Mihály szegedi körületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Budapesten június 7-én; Kömüves István pécsi körületbeli próbaesendőr Kaposváron július 7-én; Kovács János V. pécsi körületbeli próbaesendőr Budapesten július 24-én.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. F. Munkáját szívesen látjuk és ha megfelel, közöljük. A jelzett terjedelem akadályt nem képez.

P. S. Magyar útlevelét kaphat, kérdés azonban, hogy a vizumot megkapja-e? A magunk részéről nem ajánljuk, hogy hazamenjen.

1884. főtörzsrőmester. 1. A testületől való távolléte 30 napnál tovább tartott, szolgálati ideje tehát meg van szakítva. 2. Nem tudjuk, hogy mit ért „kimerüléssel betegség” alatt! Ha az orvos kimerülés címén szolgálati mentességet véleményezett, úgy annak engedélyezését kérelmezheti. 3. Rangsban idősebb az, aki ugyanabba a rendfokozatba korábban lett kinevezve, vagy magasabb rangszámmal bír. Abból, hogy valaki — mert szolgálatát megszakította — alacsonyabb szolgálati pótdíjat élvez, még nem következik, hogy magasabb szolgálati pótdíjat élvező egyenlő rendfokozatú bajtársánál rangban is fiatalabbnak kell lennie, mert amíg a szolgálatnak 30 napnál hosszabb megszakítása az addig élvezett szolgálati pótdíj teljes elvesztésével jár, addig az illető rangjából csak annyit veszít, amennyi időt a testülettől távol töltött. (L. Szerv. Ut. 30. §. 13. pontját és a 181200/VII. c. 1923. számú rendeletet.)

Lovas. A leírt — különben mindennapos és jelentéktelen — eset kiderítése egyedül a véletlenül múlt anélkül, hogy a járőrnek alkalma lett volna különös leleménységet kifejtenie. Nem közölhető.

K. M. csendőr. 1. Fehér pantallót szolgálaton kívül az utcán is szabad viselni, fehér zubbonyt csak otthon, vagy a lakonyában. 2. A csendőrségtől az államrendőrséghez csak szolgálati kötelezőjének letelte és a csendőrségnél való leszerelése után léphet át.

B. I. 1925 március 15. A hadifogságban eltöltött idő a szolgálati kötelező szempontjából katonai szolgálatnak számít. Ha tehát én 1922 március 15-én lépett be a csendőrséghez és ezt megelőzőleg félévét a katonaságnál szolgált, őt és félévét pedig hadifogságban töltött, akkor csendőrségi szolgálati idejébe félévi katonai szolgálati idején kívül még két és félévi hadifogsága is beszámít, szolgálati kötelezője tehát 1925 március 31-én jár le. 2. Csendőrségi és szolgálati pótdíj most nincsen. A szolgálati pótdíjba a katonaságnál vagy hadifogságban eltöltött idő szintén beszámított, az tehát önnek 1925 ápr. 1-től lett volna esedékes.

Drávamentli. 1. Igen. 2. Igen. 3. Igen, de csak a nős egyéneknek.

M. J. Ha szolgálati idejét önhibáján kívül szakította meg, úgy terjeszsen fel a m. kir. Belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) egy kérvényt és abban — indokainak bejelentése mellett — kérje, hogy a testülettől való távolléte megszakításnak ne tekintessék.

B. Gy. csendőr. Fekete karszalagot csakis tiszt és csakis akkor viselhetnek, ha az el van rendelve, pl. udvari gyász alkalmával. Hozzá tartozók elhalálása esetén fekete karszalagot viselni nem lehet.

Érdek. 1. A postatakarékpénztár sem a háború előtti sem az azutáni betéteket nem valorizálja, betétjét tehát csakis papirkoronaiban kapja vissza. 2. Hadikölcsönkötvényt már nem lehet nosztrifikáltatni, mert a határidő régen lejárt. Ha késedelmét nagyon alaposan meg tudja indokolni, megpróbálhatja a kivételes nosztrifikálást a Pénzügyminiszter urnál kérelmezni, kérelmének kedvező elintézésére azonban nem sok kilátása van.

O. Gyógyszerre szabadalmat nem nyerhet, csupán a gyógyszer előállítását eljárást lehet szabadalmaztatni. Olvassa el az 1895. évi XXXVII. t.-c. 2-ik, továbbá a 30-32. §-ait, abból megtudja, hogy mit kell tennie. Legéberszerűbb, ha ügyében a szabadalmi hivatalnál (Budapest, VII., Erzsébet-körút 19.) személyesen érdeklődik, ott megadják a szükséges felvilágosítást.

Jászszentlászlói örs. Az építkezési segély, illetve az építetők részére nyújtandó adókedvezmény tárgyában a m. kir. Pénzügyminiszter urnak 138035/1923. számú rendelete intézkedik. (Megjelent a Budapesti Közlöny 231/1923. számában). Az illető csendőr építkezési segélyt illetve állami kölcsönt különben sem kaphatott volna; legfeljebb adókedvezményt, de már ettől is elkésett, mert a kérvény benyújtásának határideje (július 15.) lejárt.

Pirtosallai 45. Kérjük, hogy a cikkében jelzett gyakorlati eseteket is közölje velünk. Konkrét példákkal a dolgot sokkal jobban meg lehet világítani.

K. csendőr, Sopron. Jelentse az esete kihallgatáson ös-parancsnokának és kérje annak a kerületi parancsnoksághoz való bejelentését.

M. Gy. 1. A főtörzsrőmesternek megfelelő polgári tisztviselő nincsen, mert ez katonai rendfokozat, a polgári tisztviselőknél pedig rendfokozat nincsen. A csendőrtiszt az állami polgári altisztekkel egyenrangú. 2. Olvassa el lapunk 3-ik számában Karancs 24. jellegre küldött üzenetünket. 3. Szolgálati ügy. 4. Nyugellátásra való igénnyel bíró csendőregyenek végkielégítést csak nyugállományba helyezésük után, illetve nyugdíjuk folyósítása után kérelmezhetnek. A végkielégítés legmagasabb összege nem lehet több, mint a nyugdíjba beszámítható egy évi összjavadalmasz két szerese. Olvassa el különben az 1912. évi LXXV. t.-c. 43. §-át, abban mindent megtalál, amit tudni akar. Kérjük, hogy máskor a teljes nevét és rendfokozatát írja alá, mert különben kérdésre nem felelünk.

Olvasóink szíves figyelmébe!

A Csendőrségi Lapok egyelőre havonta kétszer, 1-én és 15-én jelenik meg. Célja: a csendőrségi szakismeretek és szakirodalom fejlesztése. A lap részére szánt cikkeket lehetnek szak- tanulmányok, értekezések és ismertetések a csendőrség szervezetét, kiképzését vagy más, a csendőrségi szolgálat fejlesztését érintő kérdésekről, továbbá tanulságos nyomozások szakszerű leírásai, végül a csendőrséget vagy annak egyes tagjait érintő olyan eseményekről szóló tudósítások, amelyek a csendőrség körében általános érdeklődésre számíthatnak. Verseket nem közlünk; egyéb szépirodalmi közleményeket csak kivételesen, a rendelkezésre álló helyhez képest és csak úgy közlünk, ha tárgyukat a csendőrségi életből merítik. A lapban való közlésre szánt minden közleményt kérjük olvasóink (lehetőleg írógéppel) félhasábosan és a papírlapnak csak az egyik oldalára írni. Cikket nem csak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől is elfogadunk. Névtelenül beküldött cikkeket nem közölhetünk; de a szerző tetszésére bizzuk azt, hogy cikke neve alatt vagy anélkül jelenjen-e meg. Az elfogadott cikkeket terjedelmük és értékük szerint honoráljuk. A díjazás elfogadásával a cikk a lap tulajdonába megy át, az tehát máshol csak a szerkesztő beleegyezésével közölhető. A szerkesztői üzenetek rovatában a szerkesztőség mindenkinek rendelkezésre áll, de a szolgálattal kapcsolatos és névtelen levelekre nem válaszol; kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, midőn a válasz — képességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy leveleikhez bélyeget ne mellékeljenek. Előfizetést — az adminisztrációs kiadások csökkentése végett — csakis legalább negyedévre fogadhatunk el. Az előfizetési díjat beküldés alkalmával az aranykoroná mindenkor hivatalszám szorzószáma alapján kérjük kiszámítani. A lap részére szánt levelezéseket ne a szerkesztő nevére, hanem a szerkesztőség címére kérjük küldeni. (Budapest, I. ker. Vár, Országház-utca 30.) A csendőrség tagjainak rövid, — legfeljebb 4 sornyi terjedelmű — levelezésszerű közleményeit díjtalanul közöljük; kereskedelmi hirdetéseket a lap részére a „Palladis” r.-t. (Budapest, V. ker. Honvéd-utca 10. szám.) vesz fel díjszabás szerint.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Houvéd-u. 10.

(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felöl vezető: Tiringor Károly műszaki igazgató.